

Direkt från elfenbenstornet

Är idrott roligare i diktaturer?

Fruktlösa funderingar kring olympiaden i det fagra Kina.

En kommentar av **Wolfram Eilenberger**.

Det måste ju ske. Än en gång skulle idrotten göras till politikens gisslan, än en gång krävde prestigehungliga idealister, som inte har den ringaste aning om idrott, en olympisk bojkott, bara därför att värdlandets politiska system inte passar dem. Kina är en diktatur, det ska medges, men vad i himlens kan våra idrottare rå för det? Och framför allt: vad är det egentligen som är så illa med diktaturer, ur en rent idrottslig synvinkel? Är det kanske inte rentav så att idrott är roligare i ett sådant system?

Låt oss först och främst betrakta frågan ur de närmast berörda synvinkel: alltså idrottarnas. Deras begåvning upptäcks tidigt med hjälp av konsekventa och rent prestationsinriktade urvalmekanismer, och därefter kan de i en diktatur fullständigt koncentrera sig på det de kan bäst. I ett fritt samhälle måste man ständigt låtsas att befrämjandet av de idrottsliga specialbegåvningarnas talanger tar sikte på utformningen av "fria individer". I dik-

helt intakt. I diktaturer vet man ännu så väl att grannar är fiender, och man vet varför man alltså måste kämpa på liv och död. En värld med bara vänskapsmatcher kommer ofrånkomligen att leda till medelmåttiga prestationer, det förstår väl var och en.

Eftersom diktaturer har en avsmak för spontana sammanslutningar och en välutvecklad förmåga att stävja dem, brukar också stadionupplevelsen i dessa system bli särdeles intensiv. Inträdesbiljetterna delegeras helst till linjetrogna fanatiker – alltså äkta fans. Också här måste vi frammana det alternativ som det fria samhället erbjuder, där biljetter ibland ges till tiotusentals ointresserade och kroniskt överansträngda företagskonsulter. Även om försäljningen på den fria marknaden i Kina skulle ha stannat upp, så skulle det inte ha behövt bli några tomma bänkar i Peking. För om det verkligen skulle bli brist på åskådare, så kärrar man helt enkelt in två stämmningsberedda industri-kombinat från förstaden, som sedan gör

”För prestationsinriktade begåvningar kan man alltså entydigt fastslå: bara diktaturer erbjuder optimala utvecklingsbetingelser!”

taturer har deras *raison d'être* definierats på ett befriande endimensionellt sätt. Varför skulle man nu också göra sig till? Att elitidrott inte är hälsosamt vet var och en, och att det knappast höjer bildningsnivån framgår redan av rent tidsekonomiska överväganden.

Dessutom förhåller sig diktaturer betydligt öppnare till tekniskt-medicinska optimeringsmetoder. Medan proffset i den fria världen, om han vill vara konkurrenskraftig, helt på egen hand måste beträda vägen in i dopningens illegala värld, är staten i diktaturer själv aktiv. Den skyr inga medel och mödor, ja inte ens själva ansvaret. Den sociala säkerheten är garanterad för livet, och de ekonomiska avancemangsmöjligheterna blir därigenom helt jämförbara med dem som råder i den fria världen. För prestationsinriktade begåvningar kan man alltså entydigt fastslå: bara diktaturer erbjuder optimala utvecklingsbetingelser!

Eftersom åskådarnas njutning är direkt förbunden med topprestationer, är det mycket som talar för en positiv inställning till diktaturer också ur idrottsfansens synvinkel. En speciell, systematiskt betingad fördel hos tvångsregimer ligger däri, att föreställningen om en fiende som måste besegras fortfarande har bevarats

ordentliga ackord på stadion. Och inte minst sportjournalisterna får det lättare. I diktaturer kan de koncentrera sig på själva tävlingen och behöver inte, såsom nästan blivit ett tvång i väst, ständigt sy ihop samhällskritiska överblickar eller spana efter diverse påsar med blod.

Därför vill jag uttrycka min tacksamhet och högaktning mot alla tjänstemän, funktionärer och politiker, som inte tappade huvudet på grund av oroligheter i en avlägsen bergsprovins, och därigenom i idrottens namn förhindrade en bojkott. Spelen i Kina var unika och praktfulla, med alla nya rekord och topprestationer. Ett spektakel som vi inte för allt i världen skulle ha velat vara utan.

Wolfram Eilenberger är författare och USA-korrespondent för den tyska tidskriften Cicero. eilenberger@cicero.de